

EL GÈNERE DE LA LOE

Àngels Cardona

Responsable de la Secretaria de la dona de l'STEI-i

"Pasados los años decisivos, biológica y culturalmente, de la Segunda Enseñanza, entregadas a la memorización de volúmenes indigestos y a menudo incomprensibles y obligadas a un trabajo mental para ellas excesivo, que roba riego sanguíneo a regiones orgánicas fundamentales para su porvenir de mujeres; sometidas a insomnios por la urgencia de competir con los muchachos en pruebas de fin de curso y exámenes de Estado, se da en ellas este destino triste: ni están preparadas para llenar su misión de madres y amas de casa ni pueden contender, sino en contadísimos casos, con los hombres para alcanzar los puestos de la Cultura y la Administración que les hicieron soñar como metas de sus vidas."
(Adolfo Maíllo, inspector de Primera Enseñanza, Educación y revolución).

Aquesta era l'opinió respecte a l'educació de les dones, d'un inspector del franquisme. Malgrat a hores d'ara ningú no s'atreveix a expressar-se en aquests termes, després d'una transició cap a la democràcia, ens trobam lluny d'una igualtat real entre ambdós sexes.

I formalment tampoc no gaudim de les garanties legals suficients per assolir la igualtat. Ens referim a la nova llei d'educació, la LOE, llei que no contempla tots els mecanismes que hauria d'assegurar per aconseguir que, en els centres educatius, es treballin les qüestions de gènere.

Ens hauríem de remuntar mesos enrere a la famosa LLEI ORGÀNICA DE MESURES DE PROTECCIÓ INTEGRAL CONTRA LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE, de dia 28 de desembre de 2004. Aquesta llei, va tenir molt de ressò per la pressió mediàtica deguda al fenomen de la violència contra les dones. No oblidem que l'any passat varen ser 72 les dones mortes a mans dels seus companys sentimentals i que la nostra Comunitat Autònoma és una de les que presenta un índex més elevat de morts de dones a mans dels seus companys i de maltractaments.

"...un dels PRINCIPIS de la Llei de prevenció és el d'incloure dins dels principis de qualitat del sistema educatiu espanyol, l'eliminació dels obstacles que dificulten la plena igualtat entre dones i homes, i aquest NO es contempla en la LOE."

A la Llei de Protecció integral, hi havia un seguit d'articles sobre el tema de l'educació, formació del professorat, llibres de text, mitjans de comunicació, etc.

Les institucions educatives, per elles mateixes, no solucionaran tots els problemes de la nostra societat, ni és la tasca del professorat ni s'ha d'infravalorar la importància cabdal de la família, ni la dels mitjans de comunicació ni la de la societat en general, però el que resulta evident és l'important paper de la prevenció, per mitjà de l'educació, per evitar la violència, així com l'aprenentatge de la resolució de conflictes d'una manera pacífica i de l'educació de les emocions. La violència no és un fenomen natural, s'aprèn de la mateixa manera que s'aprenen altres coses.

De tots els articles que haurien de quedar inclosos dins la LOE, trobam que en manquen molts i de cabdal importància. Per començar, un dels PRINCIPIS de la Llei de prevenció és el d'incloure dins dels principis de qualitat del sistema educatiu espanyol, l'eliminació dels obstacles que dificulten la plena igualtat entre dones i homes, i aquest NO es contempla en la LOE.

A la ESO, la Llei de prevenció parla de la creació d'una assignatura, ÈTICA I IGUALTAT, que inclouria continguts específics sobre la igualtat entre dones i homes. La LOE, contempla una nova assignatura, EDUCACIÓ PER A LA CIUTADANIA, però no n'especifica el contingut.

Respecte a la FORMACIÓ inicial i permanent, és evident que sense una preparació adient del professorat, no serà

possible la seva intervenció per a la prevenció del conflicte i les alternatives a la discriminació entre els sexes, així, que mentre a la Llei de Prevenció es diu clarament que les administracions educatives adoptaran les mesures necessàries perquè s'inclouï una formació específica en matèria d'igualtat en els plans de formació del professorat, a la LOE no s'esmenta, això sí, la formació en llengües estrangeres, hi queda reflectida.

Les discriminacions en els llocs de DIRECCIÓ, també són evidents. L'ensenyament és una professió altament feminitzada, però ens trobam que les direccions estan majoritàriament ocupades pels homes. Si no s'emprenen accions positives, no s'assolirà mai una vertadera igualtat; en primer lloc, esbrinant per què les dones no poden o no volen accedir a aquests llocs de responsabilitat, horaris, major dedicació, excés de reunions, etc. Després, els obstacles poc evidents que es troben per poder ésser directores, el famós sostre de vidre amb dificultats no evidents però que influeixen en l'accés a llocs rellevants.

Des de la Llei de Prevenció, es fa esment a la INSPECCIÓ educativa com a organisme que ha de vetllar per l'aplicació dels principis i valors de la igualtat en els centres educatius i aquest punt tampoc està inclòs en la LOE.

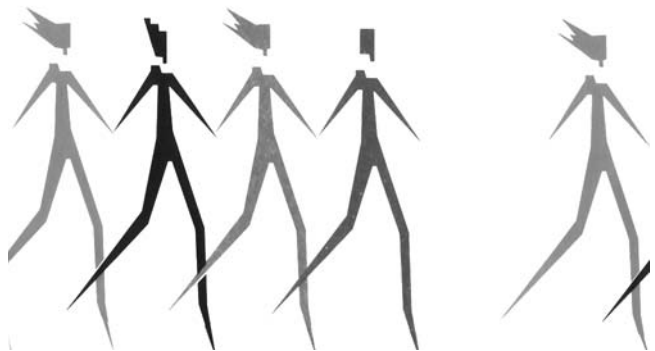
No podem oblidar la qüestió del llenguatge. Encara que no s'ha utilitzat com es feia a la LOCE, es continua utilitzant el masculí per referir-se a ambdós sexes, com si el masculí fos neutre i el seu ús no amagàs una invisibilització manifesta de les dones i nines.

“...no s’han d'utilitzar les qüestions d'igualtat com una arma emprada pel Govern de torn per obtenir una rendibilitat política amb l'excusa de pal·liar la gran injustícia que pateix el 50% de la població mundial, les dones...”

Els projectes d'educació no sexista iniciats en els anys vuitanta han estat molt poc aprofitats; durant molt de temps es va creure que per aconseguir la igualtat bastava que les nines s'incorporassin a les aules i desenvolupassin el mateix currículum que els nins. Això és el que diríem l'ESCOLA MIXTA perquè es va partir d'un fals

plantejament que pressuposa la màxima importància dels valors considerats tradicionalment masculins tramesos durant segles per una cultura androcèntrica, força, acció, competitivitat, etc., deixant de banda els valors considerats des d'antic, com a femenins, cura de les relacions, capacitat d'afecte, tendresa, capacitat consensuadora, etc.

No és suficient que les nines estiguin en els mateixos espais que els nins, no és suficient que hi hagi un currículum comú, s'han de valorar totes les aportacions, principalment les atribuïdes a les dones i s'han de considerar tots els entrebancs que aquestes pateixen per arribar a assolir una vertadera igualtat.

És necessari desenvolupar les individualitats però respectant les diferències ja que són clau decisiva per arribar a un sistema educatiu no sexista.

Si realment es vol apostar per a la igualtat, s'han d'adoptar noves solucions i estratègies i no s'han d'utilitzar les qüestions d'igualtat com una arma emprada pel Govern de torn per obtenir una rendibilitat política amb l'excusa de pal·liar la gran injustícia que pateix el 50% de la població mundial, les dones, que diàriament són vexades, discriminades laboralment i agredides quan representen la mà d'obra més extensa i productiva del producte interior brut de qualsevol país, quan són les encarregades del benestar de tots els membres de la família, quan són les que tenen cura de les persones que ho necessiten, i principalment, quan representen valors com la capacitat de diàleg i consens, valors preuats en una democràcia i en un món abocat a les guerres.

L'educació és una de les plataformes per a la consecució de la igualtat entre els sexes, si creim en ella com una força de pes dins qualsevol societat democràtica. □